

ÖZEL YETENEKLE İLGİLİ BÖLÜMLERDE OKUYAN ÖĞRENCİLERİN REKREASYONEL AKTİVİTELERE KATILIMLARINA ENGEL OLABİLECEK UNSURLARIN BELİRLENMESİ¹

Ersan TOLUKAN¹, Baki YILMAZ²

¹Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (Arş.Gör.), TURKEY

²Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Spor Bilimleri Bölümü (Doç.Dr.), TURKEY
ersan_et@hotmail.com

Özet

Araştırmanın amacı, Gazi Üniversitesi'nin özel yetenek sınavıyla öğrenci alan (beden eğitimi ve spor, müzik eğitimi ve resim-iş eğitimi) bölümlerinde okuyan öğrencilerin rekreasyonel etkinliklere katılmalarına engel olan unsurların belirlenmesi ve rekreasyonel etkinliklere katılmama nedenlerinin bazı demografik değişkenlere göre karşılaştırılmasıdır.

Çalışmaya 2009–2010 eğitim-öğretim yılında Gazi Üniversitesi'nde öğrenim gören beden eğitimi ve spor bölümü (1205), müzik eğitimi bölümü (216) ve resim-iş eğitimi (497) bölümlerinde okuyan toplam 1918 öğrenciden, beden eğitimi ve spor bölümünden 221, müzik eğitimi bölümünden 116 ve resim-iş bölümünden 161 öğrenci olmak üzere 498 gönüllü katılmıştır.

Çalışmada veri toplama aracı olarak 6 alt boyut ve toplam 27 maddeden oluşan “Boş Zaman Engelleri Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan anketin 6 alt boyutunda cinsiyete göre farklılığı test etmek için yapılan independent samples t-test analizi sonuçlarına göre; cinsiyete göre “birey psikolojisi” alt boyutunda ($p<0,05$) anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, yapılan ANOVA sonuçlarına göre ise refah düzeyi (birey psikolojisi ve ilgi eksikliği) ve bölüm değişkeni ve boş zamanları değerlendirmede güçlük çekme durumlarına göre (birey psikolojisi, arkadaş eksikliği ve ilgi eksikliği) istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Sonuç olarak, “ilgi eksikliği”, “tesisler/hizmet eksikliği” ve “birey psikolojisi” faktörlerinin bireyleri rekreasyonel etkinliklere katılmalarına engellemede ilk 3 sırayı aldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Öğrencisi, Rekreasyonel Aktivite, Engel

¹ Bu çalışma 2010 yılında Yüksek Lisans Tezi olarak yayınlanmıştır.

DETERMINING THE FACTORS WHICH CAN PREVENT RECREATIONAL PARTICIPAION OF UNIVERSITY STUDENTS WHO ATTEND TO THE DEPARTMENTS ACCORDING TO SPECIAL SKILL EXAMS

Abstract

The aim of this study was to determine the factors that prevent the students who studies in the Physical Education and Sport, Musical Education and Painting Departments which request aptitude test, from participating into the recreational activities.

Population of the research is constituted by total 1918 students who were studying at Gazi University in 2009-2010 Academic Years in Physical Education and Sport (1205), Musical Education (216) and Art Education Departments (497) which request aptitude test. Totally 498 volunteer participants constitute the research's sample; 221 students from Physical Education and Sport, 116 students from Musical Education and 161 students from Art Education Departments.

Working as a data collection tool and a total of 27 items of the six sub-dimensions "Leisure Barriers Scale" is used.6 subscales of the questionnaire used in the study to test gender differences in the independent samples t-test analysis was conducted based on the results; by gender "individual psychology in" the ($p<0.05$) were found to be significant differences . In addition, the ANOVA results, according to the welfare level (individual psychology and lack of interest) and section variables and leisure difficulty according to their (individual psychology, lack of friends and lack of interest) were statistically significant differences that were observed ($p<0.05$) .

Consequently, the "lack of interest", "facilities/lack of service" and "individual psychology" factor in preventing the individuals to participate in recreational activities has been determined that the first three ranks.

Keywords: Universty Student, Recreational Activities, Barriers.

1. Giriş

Günlük yaşantımız içinde, çalışma ve diğer etkinliklerimizin sıkıcı ve kendini tekrarlayan çabalara dönüşmesi, boş zaman değerlendirme etkinliklerini yaşamımızın önemli bir parçası ve bir yenilenme aracı haline getirmiştir. Buna paralel olarak, kişilerin boş zamanlarını değerlendirmelerine yönelik çok seçenekli hizmetler sunan canlı bir sektör de oluşmuştur. Ekonomik verimliliğin artması ve çalışma koşullarının iyileştirilmesiyle ortaya çıkan boş zamanın bilinçli bir şekilde değerlendirilmesi, pozitif sonuçları olacak bütünsel bir çaba olmalıdır. Bu konuda yapılan çalışmalarda, boş zamanın pozitif kullanımının artmasının kendini gerçekleştiren ve ruhen sağlıklı gençlerin gelişmesine katkıda bulunduğu yaygın olarak ifade edilmektedir (Balcı ve ark., 2002).

Bireylerin fiziksel ve ruhsal doyuma ulaşma çabasında yaratılmak istenen pozitif gelişmelerin desteklenmesi önemli bir sorumluluktur. Kişinin zorunluluklarının dışında kalan sürede yapılacak planlamalarla ve ayrılacak küçük zaman dilimleriyle bunu sağlayabileceğine inandırılması ise temel bir sorun olarak görülmektedir. Alım gücündeki artışa paralel olarak tüketime yansıtılan insan, ihtiyaçlarının seçiminde ve kullanımında, çoğunlukla zamanı boşa harcayabilmektedir. Oysa zaman harcarken çok büyük israflar içine girildiği her çeşit toplumlarda görülebilmektedir. Zamanın verimli kullanılmasını engelleyen kişisel, toplumsal ve ekonomik kaynaklı pek çok faktörden söz etmek mümkündür (Karaküçük, 2005).

Farklı alanlarda yapılan birçok çalışmalarda rekreatif faaliyetlerin kentlileşme sürecinde ve bireysel, toplumsal sağlığa çok fazla olumlu etkiler kattığı görülmüştür. Rekreatif etkinliklere katılımın bu olumlu katkılarına rağmen bireylerin değişik sebepler nedeniyle kendileri için oldukça önemli olan bu tür etkinliklere katılmadıkları ya da çeşitli engeller nedeniyle katılmadıkları görülmüştür. “Engel” kavramı boş zaman literatüründe “bireyin boş zamanlarında rekreatif etkinliklere katılımını engelleyen veya kısıtlayan ve birey tarafından karşılaşılan nedenleri ifade etmektedir (Karaküçük ve Gürbüz, 2007).

İnsanlar ve boş zamanı değerlendirecek yer arasında bir bağ vardır. Bu nedenle konut darlığı ve doğadan uzaklaşma gibi sebepler boş zaman etkinliklerine katılımın önündeki bazı engelleri oluşturabileceği gibi bunun yanında, şehir hayatının hızlı temposu ve kalabalık, teknoloji gibi nedenler de rekreatif etkinliklere katılımdaki engelleri meydana getirebilecek sebeplerden sadece birkaçıdır. Bu tip engeller insanların fazla enerjilerini kullanıp boşalamamalarına ve çeşitli yeteneklerini ortaya koyamamalarına neden olmaktadır. Bu ortamda, insan kendisini sürekli bir baskı ve stres altında hissetmekte, özellikle genç kesimdeki; daha fazla hareket etme, yenilik ve değişim ihtiyacı, çeşitli sıkıntı ve sorunlara sebep olmaktadır (Karaküçük, 2005).

Yaşantımızda çok önemli bir yeri ve değeri olan yükseköğretim kurumlarımızdaki öğrencilerimiz genç bir yapıya sahip olan nüfusumuzun içinde önemli bir yer tutmaktadır. Bununla birlikte duyarlı ve dinamik yapısı ile geleceğimizin de tükenmeyen potansiyeli ve güvenidir bu nedenle öğrencilerle ilgili konular, boş zamanları değerlendirme sorunları, tüm yükseköğretim kurumlarının ortak konuları ve sorunlarıdır. Bunun sonucu olarak boş zamanları değerlendirme sorunları, her ülke ve millet için olduğu gibi ülkemizin de sosyal, kültürel, ekonomik, politik ve yönetim sekli gibi ana sistemleriyle çok yakın ilgi ve ilişkiler içindedir (Mutlutürk, 1991).

Gençliğin boş zamanları değerlendirmeye ilişkin tutumları, bu boş zamanların daha cazip ve daha verimli olarak kullanılması önemlidir. Boş zamanları değerlendirmede engel olabilecek faktörlerin de tespiti ve incelenmesi önemlidir.

Bu bilgiler ışığında araştırmanın amacı, özel yetenek sınavlarıyla üniversiteyi kazanan öğrencilerin rekreasyonel katılımlarında engel olabilecek faktörleri tespit ederek, bazı demografik faktörlere göre karşılaştırmaktır.

2. Materyal ve Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın yöntemi, evren ve örnekleme, kullanılan veri toplama teknikleri ile verilerin analizi açıklanmıştır.

2.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2005).

Araştırma için ayrıca üniversitenin özel yetenek sınavıyla öğrenci alan beden eğitimi ve spor, müzik eğitimi ve resim-iş eğitimi bölümlerinde okuyan öğrencilere bir anket uygulanmıştır. Bu anket ile elde edilen verilerle araştırmanın problemine çözüm aranmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2009–2010 eğitim-öğretim yılında Gazi Üniversitesi'nde öğrenim gören ve özel yetenek sınavları ile öğrenci yerleştirilen bölümlerden; Beden Eğitimi ve Spor Bölümü (1205), Müzik Eğitimi Bölümü (216) ve Resim-İş Eğitimi Bölümü'nde (497) okuyan toplam 1918 öğrenci, örneklemini ise Beden Eğitimi ve Spor Bölümünden 221 öğrenci, Müzik Eğitimi bölümünden 116 öğrenci ve Resim-İş bölümünden 161 öğrenci olarak toplam 498 gönüllü katılımcı oluşturmuştur.

2.3. Veri Toplama Teknikleri

Bu çalışmanın verileri, araştırmacı tarafından üniversitenin özel yetenek sınavıyla öğrenci alan Beden Eğitimi ve Spor, Müzik Eğitimi ve Resim-İş Eğitimi bölümlerinde okuyan öğrencilere uygulanan ölçek yoluyla toplanmıştır.

Ölçek araştırmacı tarafından 600 öğrenciye okullarında uygulanmıştır. Geriye dönen 510 ölçek tekrar kontrol edilerek hatalı doldurulan 22 anket değerlendirme dışı bırakılarak, 498 ölçek değerlendirmeye alınmıştır.

Bu araştırmada kişisel bilgi formu, “Boş Zaman Engelleri Ölçeği”, olmak üzere iki ayrı form kullanılmıştır.

2.4. Boş Zaman Engelleri Ölçeği

Araştırmada, Gürbüz ve Karaküçük (2008) tarafından geliştirilen üniversite öğrencilerinin rekreasyonel etkinliklerine katılmalarına engel teşkil edebilecek unsurları değerlendiren “Boş Zaman Engelleri Ölçeği” kullanılmıştır.

Rekreasyonel faaliyetlere katılımı engelleyen faktörleri değerlendiren 27 maddelik bir ölçek yer almaktadır. 4'lü Likert Tipi dereceleme ölçeği kullanılmıştır. Her bir soru için 1: “Kesinlikle Önemsiz”, 2: “Önemsiz”, 3: “Önemli”, 4: “Çok Önemli”, seçenekleri sunulmuş ve araştırma grubundan görüşlerine en uygun seçeneği işaretlemeleri istenmiştir.

Boş Zaman Engelleri Ölçeği 6 alt boyut altında toplanmaktadır. Birinci alt boyut (birey psikolojisi) 1., 2.,3. ve 4. maddelerden, ikinci alt boyut (bilgi eksikliği) 5., 6., 7., 8. ve 9. maddelerden, üçüncü alt boyut (tesisler/hizmet) 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16. ve 17. maddelerden, dördüncü alt boyut (arkadaş eksikliği) 18., 19. ve 20. maddelerden, beşinci alt boyut (zaman) 21., 22., 23. ve 24. maddelerden ve altıncı alt boyut (ilgi eksikliği) 25., 26. ve 27. maddelerden oluşmaktadır.

Ölçeğin güvenilirliğini test etmek için hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 303 üniversite öğrencisi için alt boyutlarda 0.67 (zaman) ile 0.82 (bilgi eksikliği) arasında bulunmuştur. Bununla birlikte, toplam ölçek iç tutarlılık katsayısı ise 0.84 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, Boş Zaman Engelleri Ölçeği'nin Türk üniversite öğrencilerinin rekreasyonel aktivitelere katılımlarında ya da katılmamalarında (katılmayanlar için) bir engel oluşturmasına etken olan faktörleri değerlendirmek için geçerli ve güvenilir olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 1. Bireylerin Alt Boyutlara ve Anketin Geneline İlişkin Yer Alan Maddelerin İç Tutarlılık Katsayıları

Alt Boyut	Cronbach alfa
Birey Psikolojisi	0,758
Bilgi Eksikliği	0,700
Tesisler/Hizmet	0,801
Arkadaş Eksikliği	0,695
Zaman	0,749
İlgi Eksikliği	0,818
Anketin Geneli	0,750

Toplam 498 katılımcıdan elde edilen genel güvenilirlik katsayısı 0.750 olarak elde edilmiştir. Tezbaşaran (1997), likert tipi bir ölçekte yeterli sayılabilecek bir güvenilirlik katsayısının olabildiğince 1'e yakın olması gerektiğini ifade etmektedir. Bu sonuçlara göre ölçeğin güvenilirlik seviyesinin oldukça iyi olduğu söylenebilir. Alt boyutlar için de güvenilirlik seviyesinin iyi olduğu görülmektedir. Ayrıca hem genel değerlendirmede hem de alt boyutlar bazında tek tek her bir sorunun güvenilirliğe katkısı incelenmiş ve anketteki her bir sorunun gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırmanın amacında yer alan alt problemlere uygun olarak toplanan veriler online ortamda bir veri tabanı tarafından kontrol edilmiş ve elektronik ortamda kayıt altına alınmıştır. Kaydedilen verilerin çözümlemesinde ise "SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 13.0" istatistik paket program kullanılmıştır.

Üniversite öğrencileri ile ilgili demografik bilgilerin değerlendirilmesinde frekans (f) ve yüzde (%) dağılımları hesaplanmıştır. Araştırmada kullanılan anketin 6 alt boyutunda Üniversite öğrencilerinin cinsiyet durumlarına göre, verdikleri cevapların değerlendirilmesinde bağımsız gruplarda t-test analizi uygulanmıştır. Ayrıca sınıf, bölüm, refah seviyeleri ve boş zamanlarını değerlendirmede çektikleri günlük durumlarına göre ankete verdikleri cevapların değerlendirilmesinde ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

testi uygulanmıştır. Gruplar arası farklılıkları belirlemek için Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde araştırma kapsamına giren beden eğitimi ve spor, müzik eğitimi ve resim-iş eğitimi alan öğrencilerden elde edilen veriler analiz edilmiştir.

Tablo 2. Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet, Bölüm, Sınıf, Refah Düzeyi Ve Güçlük Çekme Durumu Değişkenlerine Göre Yüzde Frekans Dağılımları.

Cinsiyet	Sayı	Yüzde (%)
Bayan	247	49,6
Erkek	251	50,4
Toplam	498	100,0
Bölüm	Sayı	Yüzde (%)
Müzik Eğitimi	116	23.3
Resim-İş Eğitimi	161	32.3
Beden Eğitimi ve Spor	221	44.4
Toplam	498	100.0
Sınıf	Sayı	Yüzde (%)
Sınıf 1	139	27.9
Sınıf 2	133	26.7
Sınıf 3	131	26.3
Sınıf 4	95	19.1
Toplam	498	100.0
Refah Düzeyi	Sayı	Yüzde (%)
Çok Kötü	7	1.4
Kötü	48	9.6
Normal	236	47.4
İyi	162	32.5
Çok İyi	45	9
Toplam	498	100.0
Güçlük Çekme Durumu	Sayı	Yüzde (%)
Her zaman	39	7.8
Bazen	298	59.8
Hiçbir zaman	161	32.3
Toplam	498	100.0

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin; cinsiyet değişkenine göre %49,6'sı bayan, %50,4'ü ise erkek, bölüm değişkenine göre %23.3'ü müzik eğitimi, %32.3'ü resim eğitimi, %44.4'ü ise beden eğitimi ve spor bölümünde, sınıf değişkenine göre %27.9'u 1.sınıfta, %26.7'si 2. sınıfta, %26.3'ü 3.sınıfta ve %19.1'i ise

4.sınıfta, refah düzeyi değişkenine göre %1.4'ü çok kötü, %9.6'sı kötü, %47.4'ü normal, %32.5'i iyi ve %9'u ise çok iyi durumda, güçlük çekme durumuna göre ise %7.8'inin her zaman zorlukla karşılaştığı, %59.8'inin bazen zorlukla karşılaştığı ve %32.3'ünün ise hiçbir zaman zorlukla karşılaşmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 3. Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Alt Boyutlara İlişkin Temel İstatistikleri Ve T-Testi Sonuçları

Alt Boyut	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	SS	t	p
Birey Psikolojisi	Bayan	247	2.86	0.49	0.912	0.362
	Erkek	251	2.81	0.52		
Bilgi Eksikliği	Bayan	247	2.84	0.54	2.179	0.030*
	Erkek	251	2.73	0.55		
Tesisler/ Hizmet	Bayan	247	2.90	0.41	0.296	0.738
	Erkek	251	2.89	0.41		
Arkadaş Eksikliği	Bayan	247	2.48	0.64	0.364	0.724
	Erkek	251	2.46	0.60		
Zaman	Bayan	247	2.79	0.45	1.244	0.214
	Erkek	251	2.74	0.41		
İlgi Eksikliği	Bayan	247	2.61	0.74	1.323	0.187
	Erkek	251	2.53	0.70		

Tablo 3'de üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre alt boyutlara ilişkin sonuçları incelendiğinde, “bilgi eksikliği” [$t_{(498)}=2.179$; $p<0.05$] alt boyutuna ilişkin puanlarının “cinsiyet”e göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ve farklılığın “bayan” öğrencilerden kaynaklandığı, “birey psikolojisi” [$t_{(498)}= 0.912$; $p>0.05$], “tesisler/hizmet” [$t_{(498)}= 0.296$; $p>0.05$], “arkadaş eksikliği” [$t_{(498)}=0.364$; $p>0.05$], “zaman” [$t_{(498)}=1.244$; $p>0.05$] ve “ilgi eksikliği” [$t_{(498)}=1.323$; $p>0.05$] alt boyutlarına ilişkin puanlarının ise “cinsiyet”e göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre alt boyutlara ilişkin t-Testi sonuçlarında bayan ve erkek grupları arasında sadece bilgi eksikliği alt boyut puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunduğu ve farklılığın bayanlardan kaynaklandığı (t değeri=2.179, p değeri=0.030) söylenebilir. Diğer alt boyutlar için bayan ve erkek grupları arasında istatistiksel bir farklılık gözlenmemiştir. Erkeklerin bilgi eksikliği alt boyutunda bayanlara göre daha farklı düşündükleri, cinsiyete göre alt boyut ortalamaları incelendiğinde ise bayanların erkeklere göre birey psikolojisi alt boyutuna daha fazla katıldıkları ya da bu ölçekteki soruları daha fazla benimsedikleri söylenebilir.

Tablo 4. Üniversite Öğrencilerinin Bölüm Değişkenine Göre Alt Boyutlara İlişkin Temel İstatistikleri ve ANOVA testi Sonuçları

Alt Boyut	Bölüm	n	$\bar{X}$	SS	Sd	F	p	Fark-Tukey
Birey Psikolojisi	Müzik Eğitimi	116	2.74	0.53	2; 495	7.772	0.000*	1-3
	Resim Eğitimi	161	2.77	0.50				
	Beden Eğitimi ve Spor	221	2.93	0.47				
Bilgi Eksikliği	Müzik Eğitimi	116	2.89	0.53	2; 495	2.920	0.055	
	Resim Eğitimi	161	2.73	0.54				
	Beden Eğitimi ve Spor	221	2.77	0.56				
Tesisler/ Hizmet	Müzik Eğitimi	116	2.88	0.39	2; 495	2.928	0.054	
	Resim Eğitimi	161	2.85	0.40				
	Beden Eğitimi ve Spor	221	2.95	0.42				
Arkadaş Eksikliği	Müzik Eğitimi	116	2.35	0.68	2; 495	5.270	0.005*	1-3
	Resim Eğitimi	161	2.43	0.58				
	Beden Eğitimi ve Spor	221	2.57	0.60				
Zaman	Müzik Eğitimi	116	2.77	0.44	2; 495	0.200	0.819	
	Resim Eğitimi	161	2.78	0.40				
	Beden Eğitimi ve Spor	221	2.75	0.45				
İlgi Eksikliği	Müzik Eğitimi	116	2.87	0.75	2; 495	21.163	0.000*	1-2
	Resim Eğitimi	161	2.63	0.73				1-3
	Beden Eğitimi ve Spor	221	2.37	0.62				2-3

Tablo 4’de üniversite öğrencilerinin bölüm değişkenine göre alt boyutlara ilişkin analizi (ANOVA) sonuçları incelendiğinde, “birey psikolojisi” alt boyutuna ilişkin puanları bölümlerine göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir [$F(2;495)= 7.772$; $p<0.05$]. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde, müzik eğitimi bölümündeki öğrencilerin puanları ($\bar{X}=2.74$) ile beden eğitimi bölümündeki öğrencilerin ($\bar{X}=2.93$) puanları arasında anlamlı farklılık olduğu ve beden eğitimi bölümündeki öğrencilerin müzik eğitimi ve resim eğitimi bölümündeki öğrencilere göre “birey psikolojisi” alt boyutuna ilişkin puanlarının bu iki gruptan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin “arkadaş eksikliği” alt boyutuna ilişkin puanları bölümlerine göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir [$F(2;495)= 5.270$; $p<0.05$]. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde, müzik eğitimi bölümündeki öğrencilerin puanları ($\bar{X}=2.35$) ile beden eğitimi bölümündeki öğrencilerin ($\bar{X}=2.57$) puanları arasında anlamlı farklılık olduğu ve beden eğitimi bölümündeki öğrencilerin müzik eğitimi ve resim eğitimi bölümündeki öğrencilere göre “arkadaş eksikliği” alt boyutuna ilişkin puanlarının bu iki gruptan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin “ilgi eksikliği” alt boyutuna ilişkin puanları bölümlerine göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir [$F(2;495)=21.163$; $p<0.05$]. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde, müzik eğitimi bölümündeki öğrencilerin puanları ($\bar{X}=2.87$), resim eğitimindeki öğrencilerin puanları ($\bar{X}=2.63$) ve beden eğitimi bölümündeki öğrencilerin ($\bar{X}=2.37$) puanları arasında yani 3 grubun da ikili ikili kendi arasına anlamlı farklılık olduğu ve müzik eğitimi bölümündeki öğrencilerin resim eğitimi ve beden eğitimi bölümündeki öğrencilere göre “ilgi eksikliği” alt boyutuna ilişkin puanlarının bu iki gruptan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin “bilgi eksikliği” [$F(2;495)=2.920$; $p>0.05$], “tesisler/hizmet” [$F(2;495)=2.928$; $p>0.05$] ve “zaman” [$F(2;495)=0.200$; $p>0.05$] alt boyutlarına ilişkin puanları arasında bölümlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Yani bu alt boyutlar açısından bölümler arasında görüş farklılıkları bulunmamaktadır.

Tablo 5. Üniversite Öğrencilerinin Sınıf Değişkenine Göre Alt Boyutlara İlişkin Temel İstatistikleri ve ANOVA testi Sonuçları

Alt Boyut	Sınıf	n	$\bar{X}$	SS	Sd	F	p	Fark-Tukey
Birey Psikolojisi	Sınıf 1	139	2.86	0.48	3; 494	0.874	0.454	
	Sınıf 2	133	2.82	0.54				
	Sınıf 3	131	2.87	0.47				
	Sınıf 4	95	2.77	0.52				
Bilgi Eksikliği	Sınıf 1	139	2.77	0.55	3; 494	0.560	0.642	
	Sınıf 2	133	2.81	0.53				
	Sınıf 3	131	2.75	0.60				
	Sınıf 4	95	2.83	0.49				
Tesisler/Hizmet	Sınıf 1	139	2.89	0.42	3; 494	0.228	0.877	
	Sınıf 2	133	2.92	0.40				
	Sınıf 3	131	2.88	0.39				
	Sınıf 4	95	2.90	0.42				
Arkadaş Eksikliği	Sınıf 1	139	2.46	0.58	3; 494	0.944	0.419	
	Sınıf 2	133	2.44	0.58				
	Sınıf 3	131	2.55	0.69				
	Sınıf 4	95	2.44	0.61				
Zaman	Sınıf 1	139	2.70	0.43	3; 494	2.076	0.103	
	Sınıf 2	133	2.76	0.45				
	Sınıf 3	131	2.83	0.40				
	Sınıf 4	95	2.78	0.44				
İlgi Eksikliği	Sınıf 1	139	2.54	0.74	3; 494	0.407	0.748	
	Sınıf 2	133	2.62	0.71				
	Sınıf 3	131	2.58	0.70				
	Sınıf 4	95	2.54	0.73				

Araştırma grubunun öğrenim gördüğü sınıflarına göre alt boyutlara ilişkin ANOVA testi sonuçlarına göre, hiçbir alt boyutta sınıflar arasında farklılık gözlenmemiştir. “birey psikolojisi” [$F_{(3;494)}= 0.874$; $p>0.05$], “bilgi eksikliği” [$F_{(3;494)}= 0.560$; $p>0.05$], “tesisler/hizmet” [$F_{(3;494)}= 0.228$; $p>0.05$], “arkadaş eksikliği” [$F_{(3;494)}=0.944$; $p>0.05$], “zaman” [$F_{(3;494)}=2.076$; $p>0.05$] ve “ilgi eksikliği” [$F_{(3;494)}=0.407$; $p>0.05$] alt boyutlarına ilişkin puanlarının sınıflara göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Öğrencilerin sınıf alt boyutlardaki fikirleri arasında istatistiksel fark yoktur, sınıflardaki bireyler hemen hemen aynı görüşe sahiptirler.

Tablo 6. Üniversite Öğrencilerinin Refah Düzeyi Değişkenine Göre Alt Boyutlara İlişkin Temel İstatistikleri ve ANOVA testi Sonuçları

Alt Boyut	Refah Seviyesi	n	$\bar{X}$	SS	Sd	F	p	Fark-Tukey
Birey Psikolojisi	Çok kötü	7	2.71	0.56	4; 493	4.879	0.001*	2-5
	Kötü	48	2.67	0.53				
	Normal	236	2.78	0.48				
	İyi	162	2.92	0.49				
	Çok iyi	45	3.03	0.57				
Bilgi Eksikliği	Çok kötü	7	2.91	0.53	4; 493	1.163	0.326	
	Kötü	48	2.93	0.64				
	Normal	236	2.78	0.55				
	İyi	162	2.75	0.51				
	Çok iyi	45	2.80	0.55				
Tesisler/Hizmet	Çok kötü	7	2.82	0.41	4; 493	2.114	0.095	
	Kötü	48	2.79	0.49				
	Normal	236	2.93	0.40				
	İyi	162	2.86	0.37				
	Çok iyi	45	3.01	0.48				
Arkadaş Eksikliği	Çok kötü	7	1.95	0.78	4; 493	1.830	0.122	
	Kötü	48	2.36	0.64				
	Normal	236	2.48	0.59				
	İyi	162	2.51	0.60				
	Çok iyi	45	2.51	0.74				
Zaman	Çok kötü	7	2.78	0.30	4; 493	0.657	0.622	
	Kötü	48	2.68	0.51				
	Normal	236	2.79	0.40				
	İyi	162	2.76	0.44				
	Çok iyi	45	2.77	0.47				
İlgi Eksikliği	Çok kötü	7	2.71	1.09	4; 493	3.247	0.012*	2-5
	Kötü	48	2.75	0.83				
	Normal	236	2.51	0.66				
	İyi	162	2.66	0.74				
	Çok iyi	45	2.32	0.67				

Üniversite öğrencilerinin refah seviyelerine göre alt boyutlara ilişkin ANOVA testi sonuçlarına göre, “birey psikolojisi” alt boyutuna ilişkin puanları refah seviyelerine göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir [$F_{(4;493)}=4.879$; $p<0.05$]. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde, refah seviyesi kötü olan öğrencilerin puanları ($\bar{X}=2.67$) ile çok iyi olan öğrencilerin ($\bar{X}=3.03$) puanları arasında anlamlı farklılık olduğu ve refah seviyesi çok iyi olan öğrencilerin diğer gruplardaki öğrencilere göre “birey psikolojisi” alt boyutuna ilişkin puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin “ilgi eksikliği” alt boyutuna ilişkin puanları refah seviyelerine göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir [$F_{(4;493)}=3.247$; $p<0.05$]. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde, refah seviyesi kötü olan öğrencilerin puanları ($\bar{X}=2.75$) ile çok iyi olan öğrencilerin ($\bar{X}=2.32$) puanları arasında anlamlı farklılık olduğu ve refah seviyesi kötü olan öğrencilerin diğer gruplardaki öğrencilere göre “ilgi eksikliği” alt boyutuna ilişkin puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin “bilgi eksikliği” [$F_{(4;493)}=1.163$; $p>0.05$], “tesisler/hizmet” [$F_{(4;493)}=2.114$; $p>0.05$], “arkadaş eksikliği” [$F_{(4;493)}=1.830$; $p>0.05$] ve “zaman” [$F_{(2;495)}=0.657$; $p>0.05$] alt boyutlarına ilişkin puanları arasında refah seviyelerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Yani bu alt boyutlar açısından refah seviyeleri arasında görüş farklılıkları bulunmamaktadır.

Tablo 7. Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirmedeki Çektiği Güçlük Değişkenine Göre Alt Boyutlara İlişkin Temel İstatistikleri ve ANOVA testi Sonuçları

Alt Boyut	Güçlük Sıklığı	n	$\bar{X}$	SS	Sd	F	p	Fark-Tukey
Birey Psikolojisi	Her Zaman	39	3.03	0.51	2; 495	4.118	0.017*	1-3
	Bazen	298	2.84	0.49				
	Hiçbir Zaman	161	2.77	0.52				
Bilgi Eksikliği	Her Zaman	39	2.96	0.48	2; 495	2.487	0.095	
	Bazen	298	2.80	0.54				
	Hiçbir Zaman	161	2.72	0.56				
Tesisler/Hizmet	Her Zaman	39	2.95	0.35	2; 495	0.588	0.556	
	Bazen	298	2.89	0.40				
	Hiçbir Zaman	161	2.91	0.44				
Arkadaş Eksikliği	Her Zaman	39	2.76	0.48	2; 495	6.864	0.001*	1-2 1-3
	Bazen	298	2.49	0.61				
	Hiçbir Zaman	161	2.36	0.64				
Zaman	Her Zaman	39	2.87	0.43	2; 495	2.283	0.103	
	Bazen	298	2.78	0.43				
	Hiçbir Zaman	161	2.72	0.43				
İlgi Eksikliği	Her Zaman	39	2.89	0.84	2; 495	12.866	0.000*	1-3 2-3
	Bazen	298	2.64	0.71				
	Hiçbir Zaman	161	2.36	0.64				

Üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirmedeki çaktığı güçlüğe göre alt boyutlara ilişkin ANOVA testi sonuçları incelendiğinde, “birey psikolojisi” alt boyutuna ilişkin puanları çaktığı güçlüğe göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir [$F_{(2;495)}=4.118$; $p<0.05$]. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde, boş zamanını değerlendirmede hiçbir zaman güçlük çekmeyen öğrencilerin puanları ($\bar{X}=2.77$) ile her zaman güçlük çeken öğrencilerin puanları ($\bar{X}=3.03$) arasında anlamlı farklılık olduğu ve hiçbir zaman güçlük çekmeyen öğrencilerin diğer gruplardaki öğrencilere göre “birey psikolojisi” alt boyutuna ilişkin puanlarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin “arkadaş eksikliği” alt boyutuna ilişkin puanları çaktığı güçlüğe göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir [$F_{(2;495)}=6.864$; $p<0.05$]. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde, boş zamanını değerlendirmede her zaman güçlük çeken öğrencilerin puanları ($\bar{X}=2.76$) ile bazen güçlük çeken öğrencilerin puanları ($\bar{X}=2.49$) ve hiçbir zaman güçlük çekmeyen öğrencilerin puanları ($\bar{X}=2.36$) arasında anlamlı farklılık olduğu ve hiçbir zaman güçlük çekmeyen öğrencilerin diğer gruplardaki öğrencilere göre “arkadaş eksikliği” alt boyutuna ilişkin puanlarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin “ilgi eksikliği” alt boyutuna ilişkin puanları çaktığı güçlüğe göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir [$F_{(2;495)}=12.866$; $p<0.05$]. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde, boş zamanını değerlendirmede hiçbir zaman güçlük çekmeyen öğrencilerin puanları ($\bar{X}=2.36$) ile bazen güçlük çeken öğrencilerin puanları ($\bar{X}=2.64$) ve her zaman güçlük çeken öğrencilerin puanları ($\bar{X}=2.89$) arasında anlamlı farklılık olduğu ve hiçbir zaman güçlük çekmeyen öğrencilerin diğer gruplardaki öğrencilere göre “ilgi eksikliği” alt boyutuna ilişkin puanlarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre, öğrencilerin “bilgi eksikliği” [$F_{(2;495)}=2.487$; $p>0.05$], “tesisler/hizmet” [$F_{(2;495)}=0.588$; $p>0.05$] ve “zaman” [$F_{(2;495)}=2.283$; $p>0.05$] alt boyutlarına ilişkin puanları arasında çaktığı güçlüğe göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Yani bu alt boyutlar açısından boş zaman değerlendirmede ki çaktığı güçlük arasında görüş farklılıkları bulunmamaktadır.

4. Tartışma ve Sonuç

Araştırmaya katılan öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmede güçlük durumuna bakıldığında genel anlamıyla güçlük çaktıkları görülmektedir. Karaküçük ve Gürbüz (2007) yapmış olduğu araştırmada katılımcıların büyük oranının sahip olduğu boş zaman süresinin yetersiz olduğu ve bu konuda güçlük çaktığı görülmüştür. Karaküçük ve Gürbüz’un (2007) yapmış olduğu çalışma, araştırmamız sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmede güçlük çekmesinde nedenin derslerin yoğun olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre t testi sonuçlarından bayan ve erkek grupları arasında sadece bilgi eksikliği alt boyut puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunduğu ve farklılığın bayanlardan kaynaklandığı (t değeri=2.179, p değeri=0.030) tespit edilmiştir. Diğer alt boyutlar için bayan ve erkek grupları arasında istatistiksel bir farklılık

gözlenmemiştir. Erkek öğrencilerin bilgi eksikliği alt boyutunda bayan öğrencilere göre daha farklı düşündükleri, cinsiyete göre alt boyut ortalamaları incelendiğinde ise bayanların erkeklere göre birey psikolojisi alt boyutuna daha fazla katıldıkları ya da bu ölçekteki soruları daha fazla benimsedikleri söylenebilir

Alexandris ve Carroll (1997) yapmış oldukları çalışmada cinsiyetin rekreasyonel ve sportif faaliyetlere katılımda etkisi olduğunu ortaya koymuşlardır. Culp (1998) cinsiyetin sosyal etkinin önemli bir parçası olduğu ve bireylerin boş zaman faaliyetlerini sınırlayan önemli bir unsur olduğunu belirtmiştir. Moccia (2000)'ya göre cinsiyet boş zaman faaliyetlerini tercih etmede önemli bir rol oynamaktadır.

Demirel ve Harmandar'ın (2009) yapmış oldukları araştırmada üniversite öğrencilerinin rekreasyonel etkinliklere katılmalarına engel olabilecek faktörlerde üniversite durumlarına göre sosyal ortam, bilgi eksikliği, ilgi eksikliği ve arkadaş eksikliği gibi alt boyutlarında farklılık göstermektedir. Demirel ve Harmandar'ın (2009) yapmış oldukları araştırma yaptığımız araştırmayla paralellik göstermektedir (Tablo 4).

Yapmış olduğumuz araştırmada birey psikolojisi alt boyutunda müzik eğitimi bölümündeki öğrencilerin beden eğitimi ve spor bölümündeki öğrencilere göre puanlarının yüksek çıktığı tespit edilmiştir. Arkadaş eksikliği alt boyutunda müzik eğitimi bölümündeki öğrencilerin beden eğitimi ve spor bölümündeki öğrencilere göre daha yüksek çıkması normal bir sonuçtur. Beden eğitimi ve spor bölümündeki öğrencilerin ders içeriklerinde sportif etkinlikler ve uygulamalı spor dersler olduğu için arkadaş edinmede daha az sorun yaşadıkları düşünülebilir. İlgi eksikliği alt boyutunda beden eğitimi ve spor bölümündeki öğrencilerin müzik eğitimi bölümündeki öğrencilere göre daha düşük çıkması da olağan bir sonuçtur. Beden eğitimi ve spor bölümündeki öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme faaliyeti olarak rekreasyonel ve sportif organizasyonlara katılma isteği daha yüksektir.

Öğrencilerin sınıflarına göre alt boyutlara ilişkin ANOVA testi sonuçlarına göre hiçbir alt boyutta sınıflar arasında farklılık gözlenmemiştir (Tablo 5). Öğrencilerin sınıf alt boyutlardaki fikirleri arasında istatistiksel fark yoktur, sınıflardaki bireyler hemen hemen aynı görüşe sahiptirler. Öğrencilerin sınıf değişkenine göre bir farklılığın çıkmaması 1. ve 2. sınıf öğrencilerin toplamı %54.6 oluşturmamasından ve bu öğrencilerin daha homojen olma durumları olabileceğinden kaynaklanıyor olabilir.

Üniversite öğrencilerinin refah seviyeleri alt boyutlara ilişkin ANOVA testi sonuçlarına göre, "birey psikolojisi" alt boyutuna ilişkin puanları refah seviyelerine göre anlamlı bir farklılık olduğu, bu farklılıkların refah seviyesi çok iyi olan öğrencilerin diğer gruplardaki öğrencilere göre "birey psikolojisi" alt boyutuna ilişkin puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin "ilgi eksikliği" alt boyutuna ilişkin puanları refah seviyelerine göre de anlamlı bir farklılık olduğu ve bu farklılığın ise, refah seviyesi kötü olan öğrencilerin diğer gruplardaki öğrencilere göre puanların daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Karaküçük ve Gürbüz (2007)'de yaptığı çalışmada öğretim elemanlarının refah düzeyi arttıkça etkinliklere katılmada para faktöründen daha az etkilendiklerini göstermiştir.

Öğrencilerin "birey psikolojisi", "arkadaş eksikliği" ve "ilgi eksikliği" alt boyutuna ilişkin puanları boş zamanlarını değerlendirmedeki çektığı güçlüğü göre anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Boş zamanlarını değerlendirmede hiçbir zaman güçlük çekmeyen

öğrencilerin diğer gruplardaki öğrencilere göre “birey psikolojisi”, “arkadaş eksikliği” ve “ilgi eksikliği” alt boyutuna ilişkin puanlarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Diğer taraftan öğrencilerin “bilgi eksikliği”, “tesisler/hizmet” ve “zaman” alt boyutlarına ilişkin puanları arasında boş zamanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Yani bu alt boyutlar açısından boş zaman değerlendirme arasında görüş farklılıkları bulunmamaktadır (Tablo 7).

Araştırma sonuçları incelendiğinde, boş zamanları değerlendirmede güçlük çekmediğini ifade eden öğrencilerin bireysel psikoloji alt boyutunda puanlarının yüksek çıkması, arkadaş eksikliği ve ilgi eksikliği alt boyutunda düşük çıkması boş zamanları değerlendirmede güçlük çekmeyen öğrencilerin güçlük çeken öğrencilere göre rekreasyonel etkinliklere katılımda daha istekli oldukları arkadaş ve ilgi problemi yaşamadıkları söylenebilir. Karaküçük ve Gürbüz (2007)’ün yapmış olduğu araştırmada katılımcıların %51.3’ünün boş zamanları değerlendirmede “bazen” güçlük çektiği %36.5’inin “hiçbir zaman” güçlük çekmediği ve %12.2’sinin ise boş zamanlarını değerlendirmede “her zaman” güçlük çektiği tespit edilmiştir araştırmanın sonuçları yapmış olduğumuz çalışmanın sonuçları ile paralellik göstermektedir.

Rekreasyon günümüzde gittikçe artan bir değer olarak görülmektedir. Üniversitelerdeki rekreasyon programlarının üniversite gençliği üzerinde çok ciddi bir rolü ve önemi vardır.

Rekreasyon faaliyeti okul yaşamının bir parçasıdır. Bugün zamanın büyük çoğunluğunu sınıflarda, laboratuvarlarda ya da çalışma masalarında geçiren her öğrencinin rekreatif etkinliklere katılım ihtiyacı vardır. Bu nedenle üniversitelerin faaliyet programları, rekreasyon ve dinlenme için fırsatlar sağlamalı, modern yaşamın ve okul çalışmalarının verdiği yoğunluğu öğrencinin üzerinden atmalıdır. Bunun için gerekli çaba, planlama ve programlama yapılmalıdır (Kılbaş, 2004).

Ayrıca toplumun her kesiminde yaşayan insanlar için boş zamanlarını geçirebilecekleri, yaratıcılıklarını kullanabilecekleri, kendilerini ifade edebilecekleri etkinliklere gereksinim vardır. Bu türden etkinliklerin organizasyonun yapılması yanında, farklı etkinliklerin yönetimi ve liderliği için rekreasyon eğitimi amaçlı ders adları ve içeriklerinin oluşturulması gereklidir (Balcı, 2003).

Sonuç olarak; genel anlamıyla öğrencilerin cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre boş zamanları değerlendirmede bir farklılığın gözükmediği, bölüm değişkenlerine göre beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin resim ve müzik eğitimi bölümü öğrencilerine göre boş zamanlarını değerlendirmede daha az güçlük çektiği, öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmedeki çektiği güçlük değişkenine göre ise, boş zamanlarını değerlendirmede güçlük çektiğini söyleyen öğrencilerin birey psikolojisi alt boyutunda sıkıntı yaşadıkları, boş zamanlarını değerlendirmede engel yaşamayan öğrencilerin ise boş zamanları değerlendirmeye ilgili yapılan faaliyetlerde daha başarılı oldukları tespit edilmiştir.

KAYNAKLAR

ALEXANDRIS, K and CARROLL, B (1997), “Demographic Differences in the Perception of Constraints on Recreational Sport Participation, Results from a study in Greece”, *Leisure Studies*,16, 107-125.

BALCI, V (2003), “Ankara'daki Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerine Katılımlarının Araştırılması”, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı: 158, **161-173**.

BALCI, V, DEMİRTAŞ, M, GÜRBÜZ, P, İLHAN, A ve ERSÖZ, V (2002), “Ankara'daki Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerine Katılımlarının Araştırılması”, 7. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, (27-29 Ekim 2002), Bildiri Kitabı, 123- 131, Antalya.

CULP, RH (1998), “Adolescent Girls and Outdoor Recreation: A Case Study Examing Constraints and Effective Programming”, *Journal of Leisure Research*, 30(3), 356-379.

DEMİREL, M ve HARMANDAR, D (2009), “Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılımlarında Engel Oluşturabilecek Faktörlerin Belirlenmesi.” *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6 (1), 8-17.

GÜRBÜZ, B ve KARAKÜÇÜK, S (2008), “Boş Zaman Engelleri Ölçeği-28: Ölçek Geliştirme, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması”. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Cilt: XII, Sayı: 1, 3-10.

KARAKÜÇÜK, S (2005), *Rekreasyon (Boş Zamanları Değerlendirme) “Kavram, Kapsam ve Bir Araştırma (5. Baskı)*, Ankara: Gazi Kitabevi.

KARAKÜÇÜK, S ve GÜRBÜZ, B (2007), *Rekreasyon ve Kent(li)leşme*, Ankara: Gazi Kitabevi.

KARASAR, N (2005), *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

KILBAŞ, Ş (2004), *Rekreasyon, Boş Zamanı Değerlendirme (3.Baskı)*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

MOCCIA, FD (2000), “Plannig Time: An Emergent European Practice” *European Plannig Studies*, 8(3), 367-376.

MUTLUTÜRK, F (1991), “Yüksek Öğretim Gençliğinin Boş Zamanını Değerlendirme Aracı Olarak Spor”, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

TEZBAŞARAN, AA (1997), *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu (A Guide to the Development of Likert-type Scale) (5nd Edition)* Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.